

# Strateški plan

Gradske knjižnice Marka Marulića Split

2017-2019



Gradska Knjižnica Marka Marulića Split  
Split, studeni 2016.

## Priprema planiranja

Gradska knjižnica Marka Marulića donosi strateški plan za razdoblje 2017.-2019. s ciljem utvrđivanja okruženja u kojem posluje te planiranja aktivnosti poslovanja u budućnosti.

### Referentni dokumenti

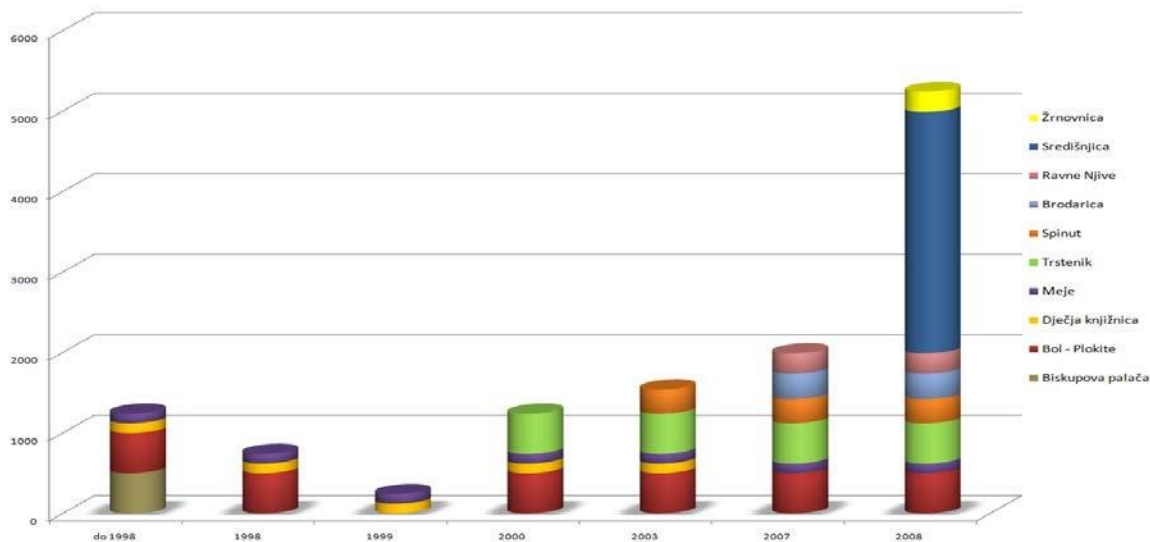
- Ustav Republike Hrvatske
- Zakon o knjižnicama (1997, 1998, 2000, 2009)
- Standardi za narodne knjižnice u RH (1999.)
- IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice
- IFLA-in i UNESCO-v manifest za narodne knjižnice
- Hrvatska u 21. stoljeću : strategija kulturnog razvitka. Zagreb : Ministarstvo kulture, 2003.
- Strategija za informacijsku i komunikacijsku tehnologiju (2002.)
- Kopenhaška deklaracija (1999.)
- Glasgowska deklaracija o knjižnicama, informacijskim službama i intelektualnoj slobodi (2002.)
- PULMAN smjernice (2002.)

## O Gradskoj knjižnici Marka Marulića Split

Gradska knjižnica Marka Marulića središnja je i najveća narodna knjižnica u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Osnovana je daleke 1951. kao slijednica brojnih manjih ili većih pučkih knjižnica koje su kroz dugu povijest, 1700 godina starog grada, osnovane s namjerom čuvanja i širenja hrvatske kulture i hrvatskog jezika. Ime je dobila po Splitsčaninu Marku Maruliću (1450.-1524.), poznatom humanistu, pjesniku, prozaistu, prevoditelju evropskog i svjetskog ugleda.

Danas, kad je izrasla u jednu od najsuvremenijih narodnih knjižnica u Hrvatskoj, djeluje kroz mrežu od 10 ogranaka, raspoređenih širom grada Splita, u gradskim i

prigradskim naseljima i susjednim općinama. Raspoloživo je od 280 000 jedinica građe, prostorom površine 5 500 m<sup>2</sup> te ima 35 000 korisnika. U skladu s UNESCOvim Manifestom za narodne knjižnice, namijenjena je svim kategorijama stanovništva, bez obzira na njihovo formalno obrazovanje, vjeru, spol i rasu.



Kako smo padali ali i rasli: 1988 -2008

Novi prostori Gradske knjižnice Marka Marulića otvorili su mogućnost razvijanja novih programa, usluga i događanja. Predstavljanje knjiga i njihovih autora, obilježavanje važnih obljetnica i datuma, edukativna predavanja i radionice za korisnike, tribine, koncerti i izložbe samo su mali dio programa koje je knjižnica ponudila svojim korisnicima,

Svojim korisnicima nudi dobro popunjene fondove, programe cjeloživotnog obrazovanja i samoobrazovanja, a najsuvremenija tehnologija koju posjeduje omogućava brz i neograničen pristup informacijama. Ugodno je mjesto za boravak i druženja, poprište je brojnih kulturnih događanja te kao takva zauzima prepoznatljivo istaknuto mjesto u javnom i kulturnom životu grada.

## Organizacijska i kadrovska struktura

Poslovi i zadaci Knjižnice obavljaju se u Središnjoj knjižnici koja je jezgra knjižnične mreže, te u mreži knjižnica Bol - Plokite i Trstenik.

Svaka od spomenutih knjižnica može imati mrežu ogranaka, odjela i službi.

### 1. Zajedničke službe:

#### 1.1. Služba za administrativno-tehničke poslove:

##### 1.1.1. Tajništvo i pravna služba

##### 1.1.2. Služba financijskog poslovanja

- 1.1.3. Informatička služba
- 1.1.4. Pomoćna služba
- 1.2. Županijska matična služba
- 1.3 Služba centralizirane nabave, obrade i zaštite knjižnične građe

## 2. Središnja knjižnica – odjeli i zbirke:

### Odjeli:

- 2.1. Informacijsko-posudbeni odjel
  - 2.1.1. Središnji info pult
  - 2.1.2. Odjel za odrasle korisnike
  - 2.1.3. Odjel za koordiniranje projekata, programa i usluga te odnosa s javnošću
  - 2.1.4. Odjel digitalnih programa i usluga
- 2.2. Odjel za djecu i mladež
- 2.3. Odjel periodike
- 2.4. Odjel multimedije
- 2.5. Glazbeni odjel

### Zbirke:

- 2.6. Zavičajna zbirka *Spalatina*
- 2.7. Zbirka RARA
- 2.8. BDIzbirka
- 2.9. Zbirka periodike
- 2.10. Zbirka elektroničkih publikacija
- 2.11. Zbirka audiovizualne i glazbene građe

## 3. Mreža Knjižnice

### 3.1. Knjižnica Bol – Plokite

- 3.1.1. Knjižnica Brodarica
- 3.1.2. Knjižnica Meje
- 3.1.3. Knjižnica Spinut

### 3.2. Knjižnica Trstenik

- 3.2.1. Knjižnica Ravne njive
- 3.2.2. Knjižnica Žrnovnica
- 3.2.3. Knjižnica Podstrana (obavljanje djelatnosti narodne knjižnice Općina Podstrana povjerila je Knjižnici Sporazumom o međusobnim pravima i obvezama broj 72/97zaključenim dana 03. ožujka 1997.godine)
- 3.2.4. Knjižnica Grohote - Šolta (obavljanje djelatnosti narodne knjižnice Općina Šolta povjerila je Knjižnici Sporazumom o međusobnim pravi i obvezama broj 71/97 zaključenim dana 03. ožujka 1997. godine).

#### 4. Knjižnični stacionari i stanice

##### **Broj zaposlenih**

Na dan 2.studenog 2016. u GKMM SPLIT zaposleno je ukupno 56 djelatnika i to:

- ravnatelj
- tajnik
- voditelj matične službe
- voditelj računovodstva
- diplomirani knjižničar – 31
- pomoćni knjižničar – 15
- knjigovođa
- blagajnik
- administrativni referent
- čistačica – dostavljač – 2

##### **Struktura zaposlenih prema stupnju obrazovanja**

- NSS – 2
- SSS – 18
- VSS – 36

##### **Način rada**

Knjižnica obavlja svoju djelatnost na temelju programa i planova razvoja, a poglavito na temelju godišnjeg programa rada. Godišnjim programom rada utvrđuje se međusobna koordinacija rada knjižnica, ogranaka, odjela, službi i zbirki i njihovi pojedinačni nastupi prema javnosti i subjektima izvan Knjižnice.

## Vizija

Vizija GKMM-a jest lokalna zajednica koja informiranjem, učenjem i širenjem kulturnih vrijednosti odgovara izazovima modernog vremena i doprinosi izgradnji suvremenog, informiranog društva, sačinjenog od pojedinaca spremnih na sudjelovanje u odlučivanju.

## Misija GKMM

- zadržati ulogu jednog od kulturno-informacijskih središta zajednice
- osigurati građanima slobodan pristup svim vrstama informacija na raznovrsnim medijima
- osigurati dostupnost informacija kroz stručno organiziranu informacijsku službu za korisnike
- posebnu brigu posvetiti djeci i mladima kroz organizaciju raznovrsnih primjerenih aktivnosti koje potiču učenje, čitanje i kreativnost;
- biti značajno kulturno središte područja na kojem djelujemo, s brojnim tribinama, izložbama i raznovrsnim programima namijenjenim svim dobnim skupinama građana;
- promicati kulturne vrijednosti i jačati vrijednosti demokratskog društva, rukovodeći se načelima stručnosti, društvene osjetljivosti, otvorenosti, odgovornosti i koristi prema svim skupinama korisnika

## Vrijednosti

*Tradicionalne vrijednosti i norme koje Gradska knjižnica Marka Marulića promiče u svom djelovanju su:*

- slobodan pristup informacijama
- sloboda pojedinca i izbora
- individualna odgovornost (njegovanje osobne odgovornosti i suradnja s institucijama koje ohrabruju inicijativu i osobnu odgovornost svakog pojedinca)
- informiranje i poticanje učenja
- dostojanstvo čovjeka (čuvati i podupirati dostojanstvo svih ljudi, pošteno se ophoditi prema ostalima i prihvatiti ih kao cilj boljitka društva)

- solidarnost društva u cjelini (omogućiti razvijanje smisla za sudjelovanje i pripadanje)
- pravednost (doprinositi strukturama koje će podupiru zajedništvo i zajedničku korist i mijenjanje onih koje diskriminiraju )

## Analiza stanja / okruženja

**Metodom SWOT analize** utvrđujemo unutarnje (snage, slabosti) i vanjske (prilike, prijetnje) faktore koji oblikuju objektivne okolnosti unutra kojih GKMM djeluje.

<b>Snage</b>	<b>Slabosti</b>
Raznolik fond	Nedovoljan broj stručnih djelatnika
Obrazovan, uslužan i iskusan kadar, te vodstvo knjižnice (ravnatelj, uprava, voditelji)	Ograničene mogućnosti otvaranja novih radnih mjesta za neknjižničarske poslove, npr. područja pravnih pitanja, marketinga i odnosa s javnošću, te servisnog osoblja
Dugoročni izvori financiranja	Nedostatan broj knjižnica u mreži, nepotpuna pokrivenost pojedinih dijelova grada (Projekt „13 knjižnica grada Splita“)
Tehnička opremljenost, nova tehnologija rada	<b>Nedostatak financijskih sredstava za redovne djelatnosti</b>
Lokacija Središnje knjižnice, mreža odjela i ogranaka	Već započeti posebni projekti nemaju siguran i stalan izvor financiranja
Prepoznatljiva i diferencirana usluga	Nedostatna razina zaštite građe
<b>Prilike</b>	<b>Prijetnje</b>
Ubrzan tehnološki napredak (kontinuirano otvara prostor za razvitak službi i usluga u skladu s trendovima)	Ubrzan tehnološki napredak (ukoliko se ne prati, ostavlja očekivanja korisnika i šire javnosti neispunjenima)
Problemi sa prostorima i fondom u nedavnoj prošlosti ostavili su velik prostor za napredak u budućnosti	Nepogodne promjene zakonskih propisa, porezne politike, npr. PDV na knjigu
Senzibilizacija korisnika kao donatora	Moguće nerazumijevanje važnosti svih aspekata djelovanja knjižnice od strane institucija koje financiraju knjižnicu, te smanjenje sredstava financiranja
Privatni sektor kao potencijalni izvor financiranja u obliku donacija i sponzorstva	Sve lošiji životni standard uslijed financijske krize prijeti smanjenjem vlastitih prihoda
Partnerstva sa srodnim institucijama u Hrvatskoj i inozemstvu	Konkurencija ( kiosk-izdavaštvo i laka dostupnosti informacija pojedincima putem interneta)
Euro-integracija širi spektar potencijalnih izvora financiranja	
Knjižničari (e-knjižničari) više nego ikada postaju korisni vodiči kroz sve veće količine podataka dostupne pojedincima unutar globalne mrežne infrastrukture	



**Metodom PEST analize** utvrđujemo karakteristike političko-pravnog, ekonomskog, društvenog i tehnološkog okruženja u kojem se odvija poslovanje GKMM.

<b>Političko okruženje</b>	<b>Ekonomsko okruženje</b>
Političke mijene na lokalnoj razini	Svjetska gospodarska kriza, recesija u RH
Političke mijene na nacionalnoj razini	Rast PDV-a
Zakonodavstvo (zakon o knjižnicama, autorskom pravu, javnoj nabavi, itd.)	Rast cijena proizvoda i usluga korištenih u poslovanju
Ulazak RH u EU	Opcija pristupa novim izvorima financiranja (EU fondovi)
	Trend suradnje javnih ustanova s privatnim sektorom
<b>Društveno okruženje</b>	<b>Tehnološko okruženje</b>
Promjene navika korištenja usluga (ovisno o tehnološkim promjenama )	Neprekidan tehnološki napredak
Platežna moć korisnika opada (gospodarska kriza – smanjenje prihoda, nezaposlenost)	Dostupnost komunikacijske infrastrukture
Promjena strukture stanovništva – doseljavanje novog stanovništva	

### **Analiza budućih trendova**

Narodne knjižnice kao informacijsko-kulturna središta lokalnih zajednica pokrivaju svojim uslugama cijeli spektar društvenih i dobnih skupina. Kako bi zadržale i opravdale svoju ulogu, moraju pratiti trendove. Na početku 21. stoljeća narodne se knjižnice diljem svijeta nalaze na tzv. digitalnom raskrižju<sup>1</sup>, nastalom kao posljedica dvaju utjecaja – velikih društvenih promjena i ubrzanog tehnološkog razvitka.

Pristup informacijama preko Interneta, stalno rastući broj oblika i sadržaja kulturnih medija (digitalna televizija, kompjutorske aktivnosti itd.), utjecat će sve više na ponašanje korisnika, tražeći od narodnih knjižnica prilagođavanje izmijenjenim uvjetima.

- Neke od novih sadržaja i usluga ○  
E-knjiga

<sup>1</sup> Stanje uzrokovano kombinacijom faktora koji su uzrokovani napretkom tehnologije, a ovisno o snalaženju ustanove mogu utjecati bilo na napredak, bilo na stagnaciju

- Povećavanje udjela e-izvora u spektru informacijske djelatnosti
- Napredniji katalogi, koji uključuju vanjske izvore
- Semantički web
- Društvene mreže

Ipak, knjižničari narodnih knjižnica mogu i moraju zadržati važnu ulogu „kormilara“ kroz informacije, ali uz nužan uvjet prilagođavanja rastućoj informatičkoj pismenosti korisnika. Pojam „pristup“ bit će i dalje ključan u knjižničarstvu ali sve će više značiti on-line, udaljeni pristup. Narodne knjižnice, koje su u prošlosti bile lokalni centri literature i informacija lokalnih zajednica, morat će se transformirati u lokalne, ali globalno dostupne centre učenja.

### Opći ciljevi

- osigurati slobodan pristup najraznovrsnijih skupina korisnika svim vrstama informacija na raznovrsnim medijima, kroz razne komunikacijske kanale
- biti značajno kulturno središte područja na kojem djelujemo
- zadržati ulogu informacijskog središta lokalne zajednice
- osigurati globalnu dostupnost informacija za globalno locirane korisnike
- promicati kulturne vrijednosti i jačati vrijednosti demokratskog društva
- savjetovanjem, ponudom kvalitetnih informacija i prilagodbom novih tehnologija pripremiti članove zajednice da sudjeluju u odlučivanju
- skrb o zavičajnoj baštini kao matična županijska knjižnica

### Posebni ciljevi

- Širenje mreže knjižnica na dijelove grada koji nemaju javnu knjižničnu uslugu
- Održavanje i obogaćivanje postojećih zbirki na svim vrstama medija, kroz sve komunikacijske kanale, s ciljem popunjavanja praznina u nedovoljno popunjenim dijelovima fonda.
- Stvaranje novih zbirki
- Razvijanje dodatnih usluga baziranih na suvremenim tehnologijama
- Poseban fokus na usluge za djecu i mlade
- Rad na održavanju mreže knjižnica u skladu sa standardima

## Načini ostvarenja/aktivnosti

- Planiranje i stvaranje pretpostavki za otvaranje novih knjižnica u mreži GKMM
- Održavanje i razvoj postojećih zbirki koje broje 280.000 jedinica građe
  - Nabava građe
  - Redovite revizije fonda
  - Zaštita građe
- Unapređivanje zbirki i sadržaja
  - Posebne zbirke koje čine tematske ili jezične cjeline
    - građa od interesa za osobe s posebnim potrebama
    - građa od interesa za nacionale manjine
    - građa na stranim jezicima
    - zbirka gramofonskih ploča
    - kartografska zbirka
    - Digitalizacija stare baštinske građe
    -

### Pristup udaljenim izvorima informacija

- Baze podataka
- Fondovi elektroničke građe drugih imatelja

- Razvoj suvremenih usluga – digitalna
    - knjižnica ○ Elektronički katalog WebPAC ○
    - Aktivne web-stranice ○ Mrežna
    - informacijska usluga ○ Pristup bazama
    - podataka ○ Prisutnost na društvenim
    - mrežama ○ E-knjiga
  - Redovne aktivnosti za djecu i mlade ○ Likovne radionice ○ Tematske grupe (pričaonice stranih jezika...) ○ Projekcije crtanih filmova
  - Stalno stručno usavršavanje zaposlenika
  - Suradnja s ustanovama u kulturi grada i regije, kao i knjižničnim ustanovama u zemlji i međunarodno ○ Razne udruge građana – suradnja u organizaciji kulturnih događanja ○ IFLA ○ NAPLE
    - Srodne ustanove (muzeji, arhivi)
  - iskorak iz tradicionalnih usluga ○ raznovrsnim programima namijenjenim svim dobnim skupinama građana
    - izložbe
    - predavanja
    - tribine
    - edukacija korisnika (informatičke radionice, radionice stranih jezika
    - radionice (likovne, jezične...)
    - edukacijske projekcije filmskih klasika
- izdavačka djelatnost

- 
- strukovno djelovanje
  - o organizacija stručnih skupova namijenjenih zainteresiranim stručnim javnostima iz područja knjižničarstva, prosvjete, pedagogije
  - o objavljivanje stručne literature

## **Pokazatelji uspješnosti**

- Broj članova
- Stanje fonda
- Korištenje građe
- Posjeti knjižnici
- Virtualni posjeti
- Informacijski upiti
- Prostor – širenje mreže
- Računalna oprema
- Broj događanja
- Posjećenost tečajeva, radionica
- Suradnja sa srodnim ustanovama
- Razvoj suvremenih usluga
  - o Elektronički sadržaji
  - o Udaljeno dostupni sadržaji
  - o Računalna oprema
  - o Inovativna događanja

## **Praćenje i evaluacija**

Metode i tehnike za prikupljanje podataka i procesa evaluacije

Kvantitativni ○ interna statistika - usporedba stanja prema referentnim podacima iz službenih dokumenata, npr. prema „standardima za narodne knjižnice“

- Kvalitativni ○ anketiranje

korisnika

○ anketiranje javnosti (šire od korisnika, uključuje potencijalne korisnike)

## **Zaključak**

Kao narodna knjižnica i informacijsko-kulturno središte zajednice, cilj nam je i dalje pokrivati svojim uslugama cijeli spektar društvenih i dobnih skupina korisnika i ostalih građana. Kako bismo što kvalitetnije ispunjavali svoju zadaću, pratit ćemo trendove u knjižničarskoj struci, tehnološke i informacijske standarde.

Konkretne aktivnosti za ispunjenje ciljeva uključuju:

- širenje mreže knjižnica na područja grada u kojima nedostaje osnovna javna knjižnična usluga
- upravljanje fondom građe, uključujući nadogradnju fonda
- digitalizaciju baštinske građe
- omogućavanje pristupa što većem broju elektroničkih izvora
- aktivnosti za djecu i mlade, te ostale posebno važne demografske skupine
- stručno usavršavanje djelatnika
- suradnja sa srodnim ustanovama
- iskorak iz tradicionalne usluge (predavanja, edukacija, izložbe, projekcije...)
- izdavačka djelatnost
- praćenje uspješnosti kroz postupke vrednovanja, kvantitativne i kvalitativne

-  
Kako bismo uspješno odgovorili na društvene, informacijske i tehnološke izazove, potreban je najveći mogući angažman kako interno (djelatnici GKMM), tako i eksternom suradnjom sa ključnim partnerima na svim razinama: **nacionalno** - Vlada RH s Ministarstvom kulture, **lokalno** - Županija Splitsko-dalmatinska, posebno osnivač Grad Split, **strukom** -srodne ustanove iz Arhivsko-KnjižničarskoMuzejske sfere i akademska zajednica, **nevladinim sektorom** - udrugama, pojedincima, ustanovama.